

softconsulting

Zašto je potreban novčani budžet?

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.
Konsultant za poslovni razvoj

Definicija pojmova

- Novčani budžet je detaljan plan očekivanog priliva i odliva novca u datom periodu.
- Kod pripremanja novčanog budžeta potrebno je uzeti u razmatranje slijedeće aspekte:
  - ukupna prodaja
  - prodaja za novac, kompenzacije i na kredit
  - naplata potraživanja.
- Da bi se predvidio “odliv novca” potrebno je predvidjeti :
  - nabavku sirovina
  - obezbjeđenje usluga
  - dugovanja dobavljačima.

softconsulting

Zašto je potreban novčani budžet?

- Predviđanje novčanog budžeta je uvijek nesigurno, ali bez toga je preduzeće kao “brod bez kompasa”.
- Pravovremena dostava informacija, omogućava da se preduzmu prave akcije - u pravo vrijeme.
- Novčani budžet daje važne informacije:
  - koliko će novca biti ostvareno kroz poslovanje i kada?
  - koliko novca će biti potrebno i kada?
  - da li će poslovanje ostvariti dovoljno novca potrebnog za funkcionisanje, izmirenje računa prema kreditorima i ulaganja u zadovoljavanje ostalih potreba?
  - pravovremeno utvrditi koliko novca preduzeće treba da pozajmi
  - donijeti racionalnije odluke o korištenju novca
  - analizirati velika odstupanja u stavkama budžeta i ocijeniti njihov uticaj na finansijski položaj preduzeća.

Planiranje protoka novca i budžet

- Novčani budžet koristi se za izradu planova kako bi se utvrdilo:
  - da li preduzeće raspolaže sa dovoljno, mada ne i “pretjerano” novca potrebnog za naredni budžetski period?
  - postavlja se pitanje koliko će novca biti potrebno za realizaciju poslovnih aktivnosti i u kojem roku?
- Novčani budžet pomaže menadžeru u planiranju i kontroli na način što pokazuje protok (novčanih) sredstava u preduzeću.
- Novčani budžet, kao i svaki drugi plan, pojednostavljuje kontrolu, a također povećava finansijsku disciplinu, jer novčana primanja i plaćanja treba da se odvijaju naizmjenično.

Planiranje protoka novca i budžet - primjer

softconsulting

	<i>Januar</i>	<i>Februar</i>	<i>Mart</i>	<i>Godišnja suma</i>
<i>Bruto prodaja</i>	4.000	6.000	8.000	100.000
<i>Početni novčani saldo</i>	2.000	1.000	2.000	2.000
<i>Ulaz:</i>				
Gotovinska novčana primanja				
Naplaćivanje računa				
Naplativi računi	2.000	4.000	4.000	80.000
Prodaja za novac	<u>1.000</u>	<u>2.000</u>	<u>2.000</u>	<u>16.000</u>
Ukupna primanja	3.000	6.000	6.000	96.000
<i>Ukupna raspoloživi novac</i>	5.000	7.000	8.000	98.000
<i>Izlaz:</i>				
Novčana plaćanja				
Plate	2.000	3.000	4.000	50.000
Materijal	800	1.200	1.600	20.000
Ostalo	<u>3.200</u>	<u>800</u>	<u>400</u>	<u>20.000</u>
Ukupna plaćanja	6.000	5.000	6.000	90.000
Novčani saldo	1.000	2.000	2.000	8.000
<i>Zajam ili isplate</i>	<u>2.000</u>	0	<u>1.000</u>	0
<i>Gotovinski saldo na kraju mjeseca</i>	1.000	1.000	1.000	8.000

Slika 1. Preduzeće XY doo - predviđeni novčani budžet za 2016. godinu

Osnovni koraci u izradi novčanog budžeta

- Novčani budžet treba predvidjeti unaprijed i uzeti u obzir alternativne scenarije.
- Osnovni koraci u izradi novčanog budžeta su:
  - procjena prodaje, proizvodnje i nabave
  - obračun novčanog priliva iz poslovanja
  - Obračun novčanog odliva iz poslovanja
  - procjena ostalog priliva i odliva
  - utvrđivanje finansijskih potreba ili viška novca.
- Budućnost je neizvjesna, a pojedinačne procjene mogu dovesti do velikih odstupanja, što može dovesti do pogrešnih odluka.
- Direktori mogu utvrditi koje procjene imaju najveći uticaj na novčane tokove, tako da se više napora se može usmjeriti na važnije procjene npr. procjena obima prodaje ili obima proizvodnje.

softconsulting

Razvoj novčanog budžeta

- Plan novčanih tokova u kratkom roku tzv. novčani (gotovinski) budžet je uobičajeno da se sastavlja na godišnjem nivou, s tim da se operacionalizacija godišnjeg novčanog budžeta može provoditi na polugodišnjem, kvartalnom, mjesečnom i dekadnom nivou, što ovisi od potreba, odnosno poslovne aktivnosti preduzeća.
- Ako je poslovna aktivnost izložena velikim sezonskim oscilacijama u toku godine, biće potrebno da se plan novčanih tokova sačini na mjesečnom nivou, nekada po dekadama, a u izuzetnom slučaju i dnevno.
- Novčani budžet je dio cjelokupnog procesa budžetiranja i planiranja, uvažavajući pri tome dinamiku poslovne aktivnosti preduzeća, stanje novčanih sredstava, te mogućnost nastanka viškova (suficit) i manjkova (deficit) novca.

softconsulting

Metode za sačinjavanje novčanog budžeta

- Teorija i praksa finansijskog menadžmenta ponudila je niz metoda za sačinjavanje novčanog budžeta odnosno plana novčanih tokova.
- Mnoga preduzeća razvila su vlastite metode i tehnike izrade novčanog budžeta.
- Bez obzira na metodu izrade, postoje 3 nezaobilazna koraka u izradi novčanog budžeta:
  - predviđanje primitaka (izvora) novca
  - predviđanje izdataka (upotrebe) novca
  - predviđanje (izračunavanje) neto novčanog toka odnosno viška ili manjka novca.
- Ovisno o iskazanim pozitivnim ili negativnim neto novčanim tokovima i krajnjem stanju novca, finansijski menadžer će poduzimati određene upravljačke odluke.

softconsulting

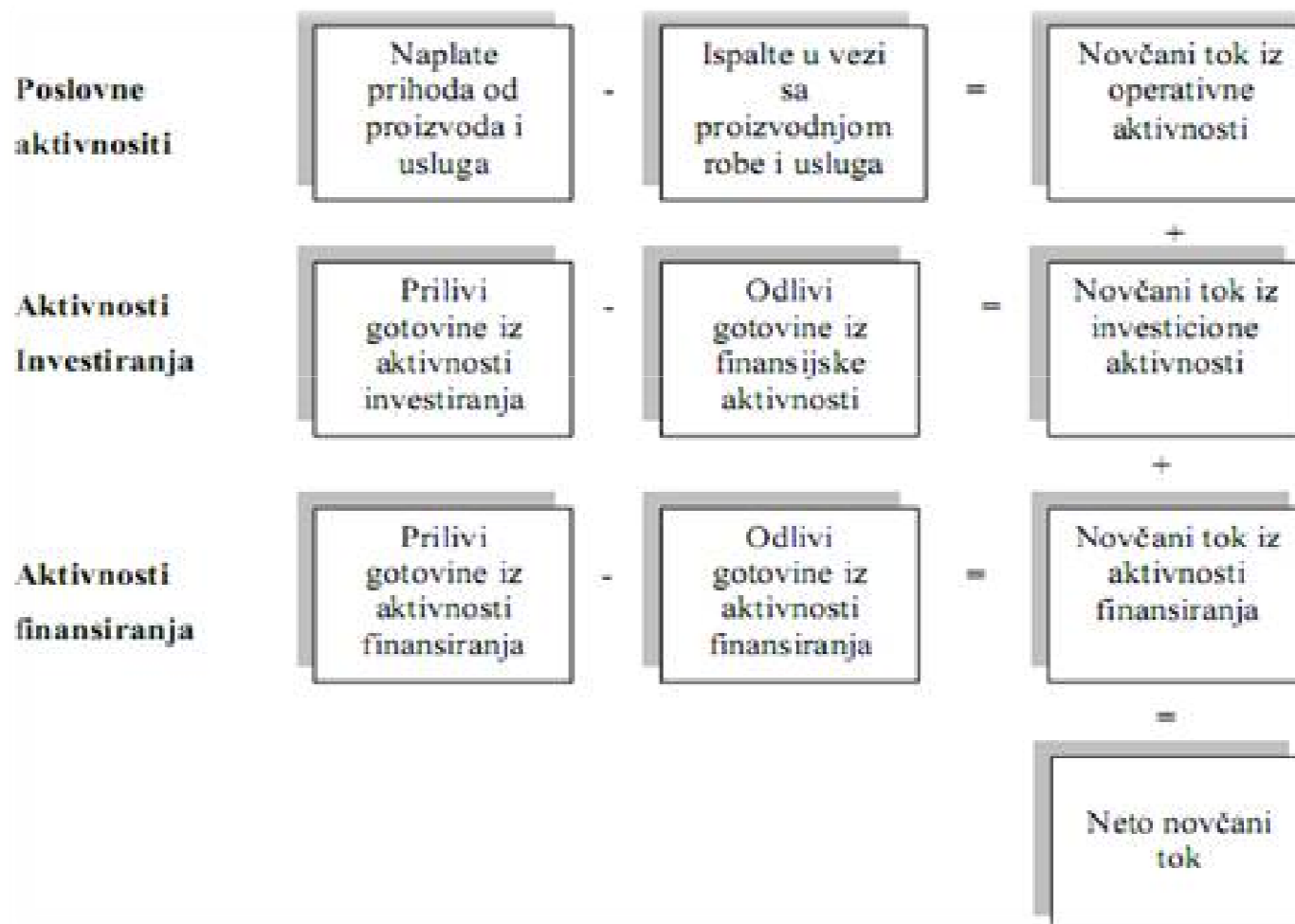
Kontrola i analiza novčanih tokova

- Za upravljanje novčanim tokovima od posebne važnosti je kontrolno-analitički instrument koji je na raspolaganju preduzeću.
- Analiza novčanog toka provodi se sa ciljem održavanja finansijske ravnoteže tj. likvidnosti preduzeća i kao instrument kontrole izvršenja finansijskog plana.
- Proces kontrole sastoji se iz slijedećih osnovnih aktivnosti:
  - uspostavljanje očekivanja ili standarda
  - mjerenje stvarnog poslovanja
  - ocjenjivanje poslovanja preduzeća
  - preuzimanje neophodnih korektivnih ili drugih odgovarajućih aktivnosti.
- Navedena 4 elementa kontrole su uobičajena za sve kontrolne aktivnosti i mogu biti opravdano primjenjene na: dobit, proizvodnju, kvalitet, škart, odnose sa kupcima, praćenje personala ili na kontrolu novčanog toka.

Zaključak

softconsulting

Izvor

- Brošura: Finansijsko izvještavanje za nefinansijske menadžere – Ineco Projekt (2012.)

Hvala na ukazanom povjerenju !

► Kontakt:

- lejla.softic@savjetnik.ba
- 061/897-262
- www.savjetnik.ba